

Ginkgo biloba en boeddhisme

Volgens een oosters scheppingsverhaal zijn man en vrouw uit de Ginkgo biloba ontstaan. De vorm van de bladeren symboliseren de eenheid en verdeeldheid van de mensheid. Als homeopatisch geneesmiddel past de Ginkgo bij mensen die moeite hebben om de polariteiten in zichzelf te verenigen.

Door Lilian Peters, klassiek homeopaat in opleiding en redactielid

10

Er bestaat een prachtige mythe over de oosterse Ginkgo biloba, de boom van het leven. De allereerste mensen groeiden aan zijn takken en net als de bladeren van de Ginkgo vormden man en vrouw tegelijkertijd een eenheid in hun verschijningsvorm en een dualiteit in hun natuur. Wat er precies gebeurde, weet niemand. Misschien een verschrikkelijke storm, maar de mensen vielen uit de boom en vonden zichzelf terug als mannen en vrouwen op de aarde, niet langer één. Overgeleverd aan de krachten van liefde en haat, eenheid en verdeeldheid, moesten de mensen zichzelf weer vinden. Daar zijn ze tot op de dag van vandaag nog mee bezig. God had medelijden met de boom en liet bladeren aan zijn kale takken ontbotten. Bladeren die door hun opmerkelijke vorm de oorspronkelijke staat van de mensheid symboliseren; verenigd aan de onderzijde en uitwaaiend aan de bovenkant.

EEN LEVEND FOSSIEL

De Ginkgo biloba behoort tot de oudste bomen op aarde. Hij bestaat al langer dan 200 miljoen jaar en kan meer dan

3000 jaar oud worden. Darwin noemde de boom een 'levend fossiel'; sinds het Tertiair (zo'n 56 miljoen jaar geleden) is de boom in z'n verschijningsvorm nauwelijks veranderd. Waarschijnlijk is de boom rond 800 na Christus samen met het boeddhisme vanuit China naar Japan gebracht. Daar werd hij in de buurt van tempels geplant, waardoor hij de naam Japanse tempelboom kreeg. Pas in de achttiende eeuw kwam de boom naar Europa. Er zijn vrouwelijke en mannelijke bomen. De mannelijke zijn zaadproducerende planten die bewegend sperma hebben. Door de wind komen deze zaden terecht in een vrouwelijke boom, waar de bevruchting plaatsvindt. In de manier van voortplanting en de vorm van de bladeren symboliseert de Ginkgo de relatie tussen het mannelijke en het vrouwelijke, licht en donker, leven en dood. Ons hele aardse bestaan ontvouwt zich in het spanningsveld van deze tegengestelde krachten. Wanneer de twee polariteiten in balans zijn, is er harmonie. Overheerst een van de twee, dan ontstaat een situatie waarin ziektes en verstoringen een kans krijgen.

DE WEG VAN HET MIDDEN

Het homeopatisch geneesmiddel *Ginkgo biloba* past bij mensen die moeite hebben om de polariteiten in zichzelf te verenigen. Zowel een staat van hypere-motionaleiteit als een volledig gebrek aan emotie passen bij dit middel. Wat er ook gebeurt, bewandel de weg van midden – dat is de boodschap van de Ginkgo. Bij deze boeddhistische boom gaat het om thema's als groei, verwerking en rijping. *Ginkgo biloba* is ook een middel met veel waanbeelden, dromen en andere symptomen van de geest: traagheid, vergeetachtigheid, somber verdriet, verwardheid, moeite om zich te concentreren. Een beeld dat bij de Ginkgo past, is bijvoorbeeld dat van de oude man of vrouw, niet ver verwijderd van het moment dat hij zal sterven: eenzaam, verward, teruggetrokken, met heimwee naar voorbijgaande tijden (het paradijs of de oorsprong) en zonder besef van tijd. Hij droomt over vergeten gebeurtenissen uit een ver verleden, over de tijd dat hij jong was. Hij staat op het punt terug te keren in de eenheid en heeft zich al half afgewend van het leven op aarde.

In de Amsterdamse Hortus Botanicus zijn vier *Ginkgo biloba*'s te bewonderen. Ooit kwam de Ginkgo wereldwijd voor, maar slechts enkele variëteiten in Centraal-China overleefden de koude en droogte van het Pleistoceen. Tegenwoordig vormt de mens de grootste bedreiging voor deze prehistorische plant.

Door David Veltman, freelance journalist

De Amsterdamse Hortus, opgericht in 1638, is van oorsprong niet een Hortus Botanicus, zoals de naam tegenwoordig volledig luidt, maar een Hortus Medicus. Een geneeskrachtige tuin die gebruikt werd voor het bestuderen van medicinale kruiden. Studenten van de apothekersopleiding kwamen naar de tuin om de medicinale werking van planten te leren herkennen en te onderzoeken. Tegenwoordig heeft de tuin vooral de maatschappelijke doelstelling Amsterdammers kennis te laten maken met planten die ze in hun normale omgeving niet snel zien. Reinout Havinga, collectiebeheerder van de Hortus, vertelt dat de medicinale planten vooral terug te vinden zijn in de Snijpendaaltuin. Deze tuin, genoemd naar de maker van de eerste plantencatalogus van de Hortus, bevatte oorspronkelijk driehonderd soorten planten en kruiden die soms moeilijk van elkaar te onderscheiden waren. 'Daarom was het van belang', vertelt Havinga, 'dat een apotheker wist welke planten giftig zijn en welke geneeskrachtig. De functie van de hortus in de stad was van onschatbare waarde, niet alleen voor de volksgezondheid, maar ook voor de handel.'

Van oudsher kreeg de hortulanus, de beheerder van de hortus, van over de hele wereld zaden toegestuurd van planten en bomen. Hij beheerde een uitgebreid netwerk en dat heeft ervoor gezorgd dat vele vreemde soorten in Nederland geïntroduceerd werden. Zo ook de *Ginkgo biloba*, een boom waarvan de zaden in 1905 uit Peking werden meegenomen. Die zaden hebben gezorgd voor de vier machtige *Ginkgo*'s die tegenwoordig in de hortus te bewonderen zijn.

Ontdek de schatten van de Hortus

GINKGO BILOBA

Havinga: 'De Ginkgo komt nauwelijks nog in het wild voor. De boom wordt daarom wel een "levend fossiel" genoemd: waarschijnlijk was de soort in de prehistorie veel wijder verspreid dan nu en bestonden er ook meer variëteiten. Er zijn maar acht variëteiten bekend in de wereld. De grote

toename van koude en droogte tijdens het Pleistoceen heeft er waarschijnlijk voor gezorgd dat de soort de prehistorie nauwelijks overleefd heeft. De boom gedijt het beste in een warm en vochtig klimaat. Die omstandigheden bleven gedurende het Pleistoceen waarschijnlijk op één plek in Centraal-China relatief stabiel, nabij de huidige miljoenenstad Chongqing. Alle *Ginkgo*'s die in de rest van de wereld voorkomen, zijn waarschijnlijk afgeleid van één of twee van de acht variëteiten die je bij Chongqing terugvindt. Helaas wordt dit gebied bedreigd door de oprukkende bevolking en de grotere behoefte aan landbouwgrond.'

BIODIVERSITEIT

De wereldwijde vermindering van de biodiversiteit is een probleem waar de Ginkgo dus direct mee te maken heeft. Dit kan ervoor zorgen dat er binnenkort wellicht geen onderzoek meer kan worden gedaan naar de oorspronkelijke populatie van de Ginkgo. Ook al rekent de Hortus meer dan vierduizend plantensoorten tot haar collectie, toch ontbreekt het eenvoudigweg aan ruimte om per soort meerdere variëteiten te herbergen. In 2010, het jaar van de biodiversiteit, verzorgt de Hortus een tentoonstelling met rondleidingen, lezingen en een catalogus met bedreigde plantensoorten, waarin de verschillende facetten van de biodiversiteit aan bod komen aan de hand van de collectie. De Ginkgo zal daarbij niet ontbreken. •

11

Hortus Botanicus Amsterdam
tel. 020-625 90 21
www.dehortus.nl
geldig van maandag t/m vrijdag

Botanische Tuin 'De Kruidhof',
Buitenpost (Fr)
tel. 0511-54 12 53
www.dekruidhof.nl

Oranjerie 'De Groene Parel',
Den Helder
tel. 0223-61 42 06
www.oranjeriedenhelder.nl

Botanische Tuin Kerkrade
tel. 045-541 56 15
www.botatuin.nl
niet geldig op 13 t/m 27 juni
en 4 juli

Hortus Botanicus Leiden
tel. 071-527 51 44
www.hortusleiden.nl

Trompenburg Tuinen en Arboretum,
Rotterdam
tel. 010-233 01 66
www.trompenburg.nl

NIEUW LEDENVOORDEEL:

GRATIS TOEGANG TOT DE BOTANISCHE TUIJEN

Op vertoon van deze bon heeft de tweede persoon gratis toegang tot een van de botanische tuinen die hiernaast genoemd worden. Vul in, knip uit en neem mee! Raadpleeg voor openingstijden de genoemde website of het telefoonnummer.

Deze bon is geldig tot en met 31 december 2010 en is niet te gebruiken in combinatie met andere kortingen of acties.

2de
persoon
gratis!

Naam: Voorl.: m / v*

Lidnummer:

Straat: Nr.:

Postcode: Woonplaats:

Tel.nr.:

*Doorhalen wat niet van toepassing is.